

i ćudoređa, te s njima povezanim društv., gosp., polit., tehničkim problemima. E. se obično naziva po početnim riječima lat. teksta.

engleska pomorska polica → *Lloydova pomorska polica*

enklava (engl. *enclave*; njem. *Enklave*; franc. *enclave*), dio tuđega drž. područja jedne države opkoljen u cijelosti drž. područjem druge države. Isto se područje sa stajališta države kojoj pripada drž. područje koje okružuje naziva eksklava.

entega (engl. *entega*; njem. *Entega*; franc. *entega*), pomorskopravni ugovor grč. podrijetla kojim se udruživanjem brođara, mornara i vlasnika novca ili robe stvaralo društvo radi stjecanja dobiti, obično na rok od više mjeseci. Stari oblik pomorsko-trgovačkoga ugovora o zajedničkom gospodarenju, razrađen u 10 poglavlja VII. knjige *Dubrovačkog statuta* (1272). Bez obzira na to je li brod plovio Jadranom ili izvan njega, svaku entegu pisar je morao upisati u brodsku knjigu. E. je ugovor između triju sudionika. Brodovlasnik bi ulagao svoj brod, mornari svoj rad, a trgovac bi davao novac ili kapital (robu). Trgovalo se kapitalom, a dobit se, ako se putovalo Jadranom, dijelila tako da su dvije trećine pripadale brodu (→ *brodovlasniku*) i mornarima, a trećina vlasniku robe, odnosno novca. U dobit su ulazili svi prihodi ostvareni na putovanju, vozarina naplaćena od ostale robe, najamnina u oba smjera i sve druge koristi koje je brod ostvario. Ako je brod putovao izvan Jadranskoga mora, dobit se dijelila u omjeru: polovica brodu (brodovlasniku) i mornarima, a polovica trgovcima, jer je putovanje izvan Jadrana bilo povezano s većim rizikom. U razmjeru kako su dijelili dobit, snosili su sudionici u entegi gubitak i naknađivali štetu. Moglo je postojati i više entega na istome brodu, koje su bile zajedničke, pa bi po načelu solidarnosti za štetu sve pridonosile ako bi pojedina propala. Zajedničkom masom više entega upravljala je i raspolagala većina vlasnika, koja je odlučivala i o tom hoće li se entegama trgovati u Jadranu ili izvan njega, i bez njihove volje i odobrenja brod s entegama nije smio isplivati iz Jadrana. Tijekom XVI. st. entege se prestaju primjenjivati. → *Dubrovačka Republika*

EOP-zemljišna knjiga (engl. *E-Land Registry*; njem. *elektronische Grundbuch*; franc. *e-cadastre, cadastre informatisé*), evidencija vođena elektroničkom obradom podataka o pravnom stanju nekretnine, mjerodavnom za pravni pro-

met. Sastoji se od katastarskih podataka o obliku, površini i izgrađenosti zemljišta, te podataka zemljišnoknjižnoga suda o pravnom stanju zemljišta pohranjenih u bazu zemljišnih podataka (BZP). BZP nastaje objedinjavanjem kompjutoriziranih podataka iz EOP katastra nekretnina i EOP-zemljišne knjige, na jedinstvenom mjestu i na razini cijele RH. Pritom se ne dira u postojeću nadležnost tih dvaju tijela za vođenje vlastitih postupaka vezanih uz evidentiranje podataka o nekretninama. Time se olakšava i ubrjava protok informacija i usklađivanje katastarskih i zemljišnoknjižnih podataka. EOP-z. k. ne razlikuje se od zemljišne knjige s obzirom na pretpostavke i vrste upisa te načela zemljišnoknjižnoga prava, već razlike postoje samo u tehničkom vođenju i, djelomično, u pogledu sastava. Gl. knjiga EOP-zemljišne knjige sastoji se od popisa upisa i popisa izbrisanih upisa. Specifičnost je EOP-zemljišne knjige postojanje zbirke zemljišnoknjižnih rješenja, koja se vodi primjenom pravila o vođenju zbirke isprava. Ona se vodi samo kod EOP-zemljišne knjige, a služi osiguravanju sigurnosti podataka u elektroničkom obliku, jer se s pomoću nje mogu u slučaju gubitaka elektronički pohranjenih podataka upisi rekonstruirati preko zemljišnoknjižnih rješenja koja sadržava. Zbog svojega sadržaja, na podatke sadržane u BZP ne primjenjuju se odredbe o uzajamnom obavješćivanju zemljišnoknjižnih sudova i tijela nadležnoga za katastar, jer takvo obavješćivanje više nije nužno, što je velika prednost EOP-zemljišne knjige s obzirom na ručno vođenu zemljišnu knjigu. Druga je velika prednost znatno veća mogućnost uvida u EOP-zemljišnu knjigu, koji se ostvaruje bilo izravno preko terminala računala koji su priključeni na BZP u zemljišnoknjižnom sudu ili preko ispisa iz BZP. Uvid se može ostvariti u podatke svih zemljišnoknjižnih sudova u državi, jer se ti podatci vode centralizirano, pa nije potrebno ostvarivati uvid kod svakoga zemljišnoknjižnoga suda za one zemljišne knjige kojih je vođenje u njegovoj nadležnosti. Osim toga, uvid se može ostvariti i kod tijela nadležnoga za katastar, kod odvjetnika i javnih bilježnika, ako imaju pristup BZP. Posebnom odlukom ministra pravosuđa može se dopustiti i drugim pravnim i fizičkim osobama pristup BZP ako se njihova potreba za uvidom ne može prikladno zadovoljiti ostvarivanjem preko sudova, katastarskih tijela, javnih bilježnika i odvjetnika (npr. banke, osiguravajuća društva i sl.). Nakon

ustopave tehničkih uvjeta za vođenje BZP, te ustopave EOP-katastra, ručno vođena zemljišna knjiga preoblikuje se u EOP-zemljišnu knjigu prenošenjem neizbrisanih upisa u postojećoj gl. knjizi u EOP-zemljišnu knjigu, nakon čega se ona otvara te se provodi poseban ispravni postupak, u kojem se omogućuje zaštita osoba koje smatraju da su upisi nepravilno, pogrešno odnosno nezakonito preneseni. I prilikom osnivanja zemljišne knjige, ona se osniva u pravilu kao EOP-zemljišna knjiga. Zemljišnoknjižni sudovi bili su dužni zemljišne knjige osnovati i preoblikovati sukladno opisanim pravilima do 1. siječnja 2007. godine.

epikontinentalni pojas (engl. *continental shelf*; njem. *Kontinentalschelf*; franc. *plateau continental*), pojas morskoga dna i podmorja u produžetku teritorijalnoga mora u kojem obalna država uživa suverena prava istraživanja i iskorišćivanja živih i neživih prirodnih bogatstava. Stječe se *ipso facto*, samom činjenicom držanja morske obale, u granicama određenima Konvencijom UN o pravu mora iz 1982. Vanjska granica pojasa seže do vanjskoga ruba kontinentalne orubine, ili do udaljenosti od 200 morskih milja od polaznih crta ako je ta orubina uža od 200 morskih milja. Ako je orubina šira od 200 morskih milja, vanjska granica epikontinentalnoga pojasa može sezati do 350 morskih milja od polaznih crta ili najviše 100 milja od izobate od 2500 metara. Druge države imaju pravo polagati podmorske kabele i cjevovode uz suglasnost obalne države glede pravaca polaganja.

episcopalis audientia (lat.: biskupski postupak), u rim. pravu postklasičnoga razdoblja, civilni arbitražni postupak koji su vodili biskupi. Nadležnost biskupa bila je isprva ograničena samo na sporove u duhovnim stvarima. Od IV. st. nadalje nadležnost biskupa kao arbitra mogla se na temelju sporazuma stranaka u sporu (→ *compromissum*) proširiti na gotovo sve vrste privatnopravnih sporova. U tom je slučaju odluka biskupa bila konačna, a ovrhu su provodila redovita sudbena tijela.

epitrop (grč. *ἐπίτροπος*: upravitelj dobra; skrbnik), u biz. pravu pojam označuje skrbnika nad maloljetnikom i ovršitelja oporuke. Ustanova epitropa (ili »pitropa«) kao ovršitelja oporuke, tj. osobe koja je dužna pobrinuti se da naredba posljednje volje umrloga bude provedena, preuzeta je iz biz. prava u srednjovjekovne

pravne poretke pojedinih dalm. gradova (Dubrovnik, Kotor).

equal protection clause (engl.), klauzula o jednakoj zaštiti u *Amandmanu XIV.* (1868) na *Ustav SAD-a* (1787) koja zabranjuje državama da svojim institucijama diskriminira građane i njihovo pravo na jednaku pravnu zaštitu. Klauzula koja govori o »jednakoj zakonskoj zaštiti« obvezivala je članice federacije da svoje zakone primjenjuju prema svima jednako, neovisno o društvenom, klasnom položaju ili rasnom određenju subjekata prava. *Amandman XIV.* bio je usvojen 1868., neposredno nakon završetka Američkoga građanskog rata (1861–65) s primarnom zadaćom da osigura slobodan i jednak tretman bivših robova, posebno oslobođenih crnaca s područja južnih država, kao dijelova poraženih snaga Konfederacije. Iako je klauzula primarno bila usmjerena protiv prakse južnih država, kasnija je interpretacija ograničenja podigla i na razinu federalne države što je povezano s garancijom iz klauzule *due process of law*, odn. zahtjevima koji inzistiraju na zakonitom postupku. Takva je interpretacija klauzulu uzdigla na opće ograničenje drž. vlasti u smislu da država više ne smije diskriminirati ljude samo zbog klasnog položaja ili boje kože, nego i zbog spola, obiteljskog statusa, drž. pripadnosti, siromaštva i ostalih mogućih osnova diskriminiranja. Najveći dio suvremenih sudskih odluka koje počivaju na primjeni ove klauzule temelji se na slučaju *United States v. Carolene Products Co.*, koji je Vrhovni sud SAD-a riješio 1938. Tijekom 1937. godine Vrhovni sud odlučivao je o tome na koji način i koje aktivnosti pogađaju trgovinu između država i koje bi od takvih aktivnosti mogle biti regulirane federalnim zakonodavstvom. Diskutirajući o pretpostavkama ustavnosti koje bi trebala zadovoljiti buduća ekon. legislativa, sudac Harlan Stone definirao je zahtjevnije oblike kontrole različitih predruda koje mogu ograničavati različite manjine. Tražio je »striktnu« i »posrednu« kontrolu onih akata koji su bili usmjereni protiv rasnih manjina i žena. No, striktnu kontrolu sud je počeo primjenjivati tek 1967 (*Loving v. Virginia Case*), a neposrednu od 1976 (*Craig v. Boren Case*). U međuvremenu Vrhovni sud SAD-a čvršće je definirao nekoliko razina kontrole. Osim u amer. kontekstu, evolucija ove klauzule pokazala je i drugdje svu kompleksnost i kapitalnu važnost načela pravne jednakosti i njegovih oblika. Pritom je iskustvo manje-više pokazalo da se shva-